

Socialförvaltningen

Yttrande över Remiss SOU 2018:88 Översyn av insatser enligt LSS

S2019/00088/SOF

Sammanfattning

Härnösands kommun ställer sig positiv till förändringarna gällande boendestöd, avlösarservice, kontaktperson i grupp, habiliteringsersättning, att sjuklöner inom personlig assistans ingår i schablonbeloppet och kommunens tydligare ansvar, men förvaltningen känner stor oro över ökade kostnader och ojämlikhet för medborgare i olika kommuner.

Beskrivning av ärendet

Översynen av insatser enligt LSS gäller vissa områden som kommunen anger nedan samt synpunkter till detta.

Förvaltningens synpunkter

Bostaden

Personlig service och boendestöd tycker Härnösands kommun är bra, skiljer ändå från det individstöd som finns idag. Positivt för LSS-brukare att detta blir en LSS insats. Det förändrar arbetssättet hos förvaltningen, att personerna kan få praktisk hjälp i sin bostad. Det har varit en stor efterfråga på hemma-hos-insats med fokus på praktisk insats i hemmet. Härnösands kommun är positiv till insatsen, att det skall ingå praktisk hjälp.

Däremot ifrågasätter Härnösands kommun varför det ska ingå om man bor i grupp eller servicebostad. Nackdelen kan bli att boenden inte har/tar in tillräckligt med personal så att dubbla insatser krävs (resursfråga). Vem gör den bedömningen? Personlig service och boendestöd (ledsagning) skall ingå om man har ett boendebeslut. Inte bra att ha flera insatser om man bor på boende. Allt ska ingå i boendet. Svårt med gränsdragningar, kan ha kontaktperson och ledsagarservice. Kan söka andra insatser. Stöd vid föräldraskap - vad inryms i det? Är lite oklart. Farhågor att det blir en gränsdragningsproblematik med Individ och familjeomsorgen. Otydligt vad stödet innebär (praktiskt, uppfostrande), vad innebär annat motsvarande stöd? En bred insats som ska innehålla så mycket, kan både bli svårt att bedöma och att verkställa

Barn och familjer

Avlösarservice - tas bort i hemmet. Våldigt bra, blir mer flexibelt. Det som passar familjen. Idag har personen oftast två beslut, både avlösarservice och ledsagning.

Korttidstillsyn före och efter — förlängd utbildning. Svårt att anpassa tider, tex ensamstående med skiftarbete blir diskriminerade eftersom att insatsen inte ska ges på kvällar, nätter och helger. Varför heter det förlängd utbildning?

Gemenskap

Ledsagning försvinner som insats och ska ingå i personlig service. Blir mer otydligt vad det är för något. Svårt för enskilda att veta vad det betyder. Personlig service låter otydligt. Frekvens? Timmar? Hur beviljas detta? Ledsagningen blir mer begränsad eftersom den endast kan nyttjas max 10 timmar/dygn (dem med stora omvårdnadsbehov och bor i gruppbostad).

Kontaktperson - kan vara i grupp om man vill. Kan vara bra och lämpligt med gruppaktiviteter. Kan på så sätt vara enklare att få uppdragstagare som kan ta uppdrag om de kan genomföras i gruppform. Får dock inte innebära att det alltid blir i grupp, ska finnas alternativ om någon är i behov av egen kontaktperson. Verkställare får fler uppföljningar för att säkerställa att insatserna fungerar bra i grupp.

Sysselsättning

Kartläggning

Vem gör kartläggningen? Det kan bli ett bollande mellan myndighet och verkställighet om vem som skall göra den eftersom det inte är klart. Det vore bra att ta in andra aktörer som gör kartläggningen.

Bra att Socialstyrelsen får i uppdrag att ta fram ett kunskapsunderlag till hur den dagliga verksamheten ska utformas.

En nackdel är att personer i personkrets 3 inte kan beviljas daglig verksamhet.

Utredning daglig verksamhet

Är ett skifte mellan hur arbetsmarknadens parter efterfrågar arbetskraft och den anställningsbarhet brukare har. Strukturarbetslösheten är påtaglig för dessa brukare. Många har en arbetsförmåga som i dåtid efterfrågades på arbetsmarknaden, dock har ett skifte skett och anställningsbarhet utifrån vad arbetsmarknaden efterfrågar är inte samstämmig.

Bra med genomlysning om hur förväntan på daglig verksamhet ser ut i dag och de krav som ställs på insatsen.

Ser positivt på ny utredning om daglig verksamhet för att belysa denna målgrupp. Många har en arbetsförmåga som innebär anställningsbarhet på reguljära arbetsmarknaden om stöd/anpassning kan ske av arbetsplats. Därtill behövs stöd från annan myndighet, Arbetsförmedlingen.

Stadsbidrag utvärderas

Bra att det utvärderas. Härnösands kommun har inte nyttjat detta statsbidrag senaste två åren. Detta utifrån att det inte ses som stadigvarande och utbetalas för sent för att kunna fördelas jämt över året.

Regler för utbetalning av habiliteringsersättning

Bra med tydliggörande! Att det är utifrån kommunens bedömning om det ska utbetalas eller ej.

Allmänna synpunkter kring daglig verksamhet

Utförare: Härnösands kommun kan se att det är svårt att verkställa personer i personkrets 1 med normalbegåvning och diagnos inom autism. De traditionella verksamheterna tilltalar ofta inte personerna. Ibland fungerar det att verkställa inom företagsplats.

Förslag är att t ex arbetsmarknadsåtgärder, Samhall skulle kunna ha ett större ansvar för dessa personer.

Samordning och planering

Särskilt expertstöd utförs av Regionen. Härnösands kommun anser att byte av namn är bra. Härnösands kommun kan dock se ett behov av bättre samverkan med Regionen i denna fråga rent generellt.

Personligt stöd i det dagliga livet

Det kommer att bli enorma merkostnader för kommunerna.

Försäkringskassan bör ta alla oavsett ålder. Härnösands kommun anser att det är fel att inför en åldersgräns för att få en insats. Det blir fortsatt ett delat ansvar mellan stat och kommun. En stor kostnad blir att verkställa alla beslut för kommunerna. Kommuner behöver bygga upp nya verksamheter för att rusta för alla barn under 16 år. Det blir som personlig assistans fast man döper om det, räknar timmar och minuter. Femte grundläggande behovet tas bort och kommer tillbaka till kommunen. Kommunerna får de personerna med mest omfattande vårdbehov. Bara staten sparar pengar. I praktiken blir det personlig assistans under 16 år, även om insatsen heter något annat.

Enormt kostsamt för kommunerna att bygga upp en helt ny organisation som innefattar alla barn och de med det femte grundläggande behovet. Det blir en negativ konsekvens för de personer med det femte grundläggande behovet som tappar sin assistans. Varför skall kommunen fortsatt betala de första 20 timmarna när försäkringskassan ska besluta om personlig assistans?

Bra att sjuklönerna kommer att ingå i schablonbeloppet.

Ansvarsfördelning mellan stat och kommun

Försäkringskassan bör ta all personlig assistans oavsett ålder. Det blir fortsatt ett delat ansvar mellan stat och kommun. Det är staten som sparar pengar och inte kommunerna. Kommunerna kan tvingas sätta in vikarier för dem som har personlig assistans för att det inte ska fallera, vid speciella skäl som exempelvis en pandemi samt att kommunen har det yttersta ansvaret.

Kommunerna kommer bli tvingade att utföra assistans om den enskilde begär det. Det blir ett stort rekryteringsansvar för kommunerna.

Kommunerna får ett stort ansvar att informera alla brukare/företrädare om alla förändringar. En farhåga är att staten kan komma att ompröva

assistansbeslut och göra hårdare bedömningar än kommunerna har gjort. Detta kan medföra att personen förlorar sin assistans och att kommunen får stå för andra insatser till personen.

Härnösands kommun vill ge ett Förslag – att minska kommunens ersättning till staten för de första 20 timmarna. På så sätt skulle kommunerna själva ha ekonomisk möjlighet att anställa personal för personer med mycket omfattande omvårdnadsbehov i daglig verksamhet. Ett alternativ till detta är att öka utjämningsersättningen för kommuner med hög kostnad för daglig verksamhet. Personer med omfattande funktionsnedsättningar kommer alltid att ha stora behov av både personalresurser samt utformade miljöer som ger förutsättningar att möta behoven.

Förslaget grundar sig på att det i Härnösands Kommun blivit vanligare att personer beviljats personlig assistans med stöd av Socialförsäkringsbalken under tid i daglig verksamhet. Ibland även med dubbel assistansbemanning. Vissa av dessa brukare tillbringar mycket tid i daglig verksamhet. I kommunen verkställs alla assistansbeslut av privata aktörer. Detta kan innebära:

- Svårigheter i arbetsmiljöansvar samt att avkräva att assistenter att ta arbetsmiljöansvar för egen del samt arbetar med arbetsmiljötekniska hjälpmedel som underlättar för både brukare och assistenter. Ansvar för den fysiska arbetsmiljön har den verksamhet där arbetsuppgiften utförs, dvs chef för daglig verksamhet. Det kan dock vara svårt med gränsdragning för brukarnära insatser som eventuellt kräver tekniska hjälpmedel - Vems ansvar är det att säkerställa brukarens arbetsmiljö respektive assistenternas vid dessa situationer under vistelse inom daglig verksamhet?
- Svårigheter att avkräva att assistenter arbetar enligt vedertagna rutiner och pedagogik för personer med kognitiva funktionsnedsättningar som t ex kan innebära att minska intryck i form av ljud, aktivitetsmängd etc.
- Brist på kontinuitet för brukare (och övriga brukare i daglig verksamhet samt daglig verksamhetspersonal) p g a hög omsättning på personliga assistenter.
- Svårigheter att integrera brukare med assistans i en grupp eller verksamhet (blir ibland en grupp i gruppen som inte tar del av det som erbjuds av stödinsatser och aktiviteter).
- Svårigheter för ordinarie personal samt chefer/ledare i daglig verksamhet att arbeta professionellt p g a att anhöriga arbetar som assistenter vilket innebär svårigheter att behålla integritet och sekretess kring andra deltagande brukare i daglig verksamhet. Alla som utför arbetsuppgifter inom socialtjänstens verksamheter omfattas av tystnadsplikt och ska därför informeras om tystnadsplikten. Då de privatanställda assistenterna inte har någon personakt hos kommunen där tystnadspliktsdokumentet förvaras säkert är det Socialnämnden som har bevisbördan. Socialnämnden är även skyldig att enligt GDPR upprätta en förteckning för assistenterna och beskriva hur

nämnden/förvaltningen hanterar och uppdaterar dessa uppgifter på ett säkert sätt. Detta kan orsaka en utökad administration.

Privata aktörer och ekonomisk ersättning för personlig assistans

Härnösands kommun har inga synpunkter.

Kvalitet, uppföljning och tillsyn

Härnösands kommun är positiv till samtliga förslag.

Frekvenstillsyn

Ser positivt på frågan med frekvenstillsyn inom tex gruppbostad. Fungerar bra med de tillsynser som sker årligen inom elevhem.

Företrädare översyn:

Mycket bra att detta lyfts fram. Ser positivt på detta!

Namnbyte

Bra med benämning ”personer med funktionsnedsättning” då det ligger mer i klang med framtiden.

Socialnämnden
Härnösands kommun

Bilagor

Bilaga 1

Lättläst sammanfattning- utdrag ur betänkandet Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen, SOU 2018:88, sidor 43-68.